

Motion till riksdagen 2020/21:3828

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

med anledning av skr. 2020/21:63 Redovisning av åtgärder i enlighet med målsättningarna i det nationella brottsförebyggande programmet Tillsammans mot brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett familjeperspektiv i det brottsförebyggande arbetet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civilsamhällets roll i det brottsförebyggande arbetet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har redovisat sina åtgärder inom ramen för programmet Tillsammans mot brott. När det presenterades konstaterade Kristdemokraterna att familjeperspektivet saknades helt. Det har dessvärre inte förändrats i den redovisning som når riksdagen. Ordet familj nämns endast gällande dödligt våld i familjen, när Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) nämns och som i ”familjehem”. Det är en uppenbar svaghet i regeringens brottsförebyggande strategi.

Familjens roll

En förutsättning för ett samhälle byggt på gemenskap och tillit är att människor känner sig trygga i vardagen. Brottslighet måste därför både bekämpas och förebyggas. När det kommer till det senare utgör familjen en ovärderlig resurs. Familjens roll i att fostra och leda de unga kan inte nog betonas. Forskning som Brottsförebyggande rådet (Brå) sammanställt visar att barn som växer upp med dåliga relationer till sina föräldrar löper

större risk att hamna i kriminalitet. En stark anknytning till föräldrarna har däremot en förebyggande effekt och minskar risken för att barn och unga ska dras till brottsliga miljöer. Detta beläggs bl.a. i Brå 2001:15 Kriminell utveckling – tidiga riskfaktorer och förebyggande insatser samt Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling (2009). I Brås rapport 2001:15 nämns ”föräldrarnas uppfostringsmetoder och förmåga att skapa en känslomässig, trygg och tillitsfull relation till barnet kan bidra till att kompensera för ogynnsamma genetiska/biologiska förutsättningar, kan föräldrarnas förhållningssätt till barnet också bidra till en ökad risk för kriminell utveckling”.

Varje människa har ytterst ansvar för sina handlingar, och kriminella handlingar kan inte reduceras till att handla om vare sig uppväxt eller social miljö. Men en stödjande familjepolitik är en av de allra viktigaste insatserna för att minimera risken för att brottslighet uppstår från början.

Goda normer och värderingar kan överföras mellan generationer, och därför behöver föräldraansvaret stärkas. Föräldrarna har det yttersta ansvaret för att fostra barn och unga till ansvarstagande medborgare som efter egen förmåga bidrar till det gemensamma bästa. Ingen människa är perfekt, och alla kan göra fel. Samtidigt föds ingen till att bli kriminell, och alla har ett ansvar välja det etiskt rätta. För detta krävs en moralisk kompass, och den skapas genom fostran, främst inom familjen.

Samtidigt är det viktigt att påminnas om att även dåliga normer och värderingar överförs mellan generationer. Detta gäller inte minst brottslighet. Internationell organiserad brottslighet hålls ofta inom en utvidgad familj med ingiften. Samma mönster har dessvärre dykt upp i Sverige. I Johanna Bäckström Lernebys bok Familjen beskrivs en sådan familj, eller klan. Även polisledningen har gjort dylika observationer om klan- eller familjerelaterad brottslighet. Det är ytterligare ett viktigt perspektiv att ha med sig när familjens roll ska uppvärderas. Dåliga familjeförhållanden måste brytas.

Det är viktigt att uppvärdera mor- och farföräldrars viktiga roll såväl ekonomiskt och socialt som kulturellt i familjegemenskapen. Det generationsöverbyggande perspektivet måste betonas för att ytterligare stärka familjen.

Det är i familjen allting börjar, och det är där barn får sina första förebilder – positiva eller negativa. Brås rapport slår fast att andra negativa omständigheter såsom utsatt socioekonomisk situation, närhet till missbruk eller andra riskfaktorer kan modereras genom god uppfostran, närhet och en kärleksfull relation till föräldrarna. Balans och konsekvens är viktiga delar, liksom en uppfostran vars disciplinära inslag saknar hot och våld och tillämpar en konstruktiv konfliktlösning som socialiseringsmetod, medan brister i densamma lätt kan leda till att antisociala beteenden uppmuntras och reproduceras av barnen. Enklare uttryckt: Våld föder våld.

Att bygga starka familjer har alltid varit en utgångspunkt för Kristdemokraterna. Det är i familjen grunden för de värderingar som kommer att präglade en människa genom resten av hennes liv läggs. Det är först och främst av föräldrar som gränser sätts och det är i den relationen som normer byggs upp. Familjens betydelse i brottsförebyggande arbete behöver ges större utrymme i regeringens strategier för att förebygga brott. Detta bör ges regeringen till känna.

Civilsamhällets roll

Civilsamhället spelar en ovärderlig roll i det brottsförebyggande arbetet. Det gäller inte minst för den som vill bryta ett tidigare livsstilskriminellt liv, men även för den som

ligger i riskzonen för ett sådant. Bland civilsamhällets organisationer finns både de som arbetar direkt med att rehabilitera kriminella från sitt tidigare liv, in i ett vanligt arbetsliv och socialt liv som exempelvis Kris, men också flera andra. Där finns de som arbetar i exempelvis kyrkor med att hjälpa hemlösa med mat och tak över huvudet, de som organiserar läxhjälp för att hjälpa människor ur ett utanförskap, språkkaféer eller idrottsföreningar som binder samman människor med olika bakgrund och ur olika generation till ett gemensamt konstruktivt mål. Civilsamhället har ett stort värde. Det är något annat än stat, vänner och familj. Civilsamhällets styrka ligger just där, att det befinner sig mellan staten och människor. Inte minst för den som utvecklat ett antisocialt beteende kan kontakter med myndigheter vara avskräckande, framför allt om detta är stigmatiserat i den närmsta kretsen, oavsett om det är det egna kriminella umgänget eller familjen. Civilsamhällets roll måste lyftas tydligare och vara en del av det brottsförebyggande arbetet. Samtidigt är det viktigt att de organisationer och personer som involveras i brottsförebyggande kontrolleras noggrant. Dels för att det är ett mycket komplext arbete att hjälpa människor ur brottslighet och även den som vill gott kan göra fel. Men också för att det finns personer som har ont uppsåt som kan söka sig till civilsamhället för att kunna få stöd, lokaler eller legitimitet och därigenom antingen jobba direkt kontraproduktivt eller under falsk flagg låta en organisation vara en front för ett kriminellt arbete. Civilsamhällets roll i det brottsförebyggande arbetet måste stärkas.

Andreas Carlson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Robert Halef (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Lars Adaktusson (KD)

Mikael Oscarsson (KD)